

*Книжки Антонія Мучковського
у фонді Наукової бібліотеки Одеського національного
університету імені І. І. Мечникова*

Антоній Мучковський (Antoni Muczkowski, 1807-1852) – філолог, архіваріус, видавець; брат відомого польського філолога та літературознавця Юзефа Мучковського (Józef Muczkowski, 1795-1858).

Народився Антоній Мучковський у червні 1807 р. ймовірно в селі Завепшице (Zawieprzysce) Ленчінського повіту в гміні Спичин (Люблинське воєводство). Початкову освіту отримав у Кракові та Познані. У 1826 р. він вступив на юридичний факультет Вроцлавського університету, лекції в якому були платними і дорого коштували. Після року навчання, внаслідок складного матеріального становища, А. Мучковський

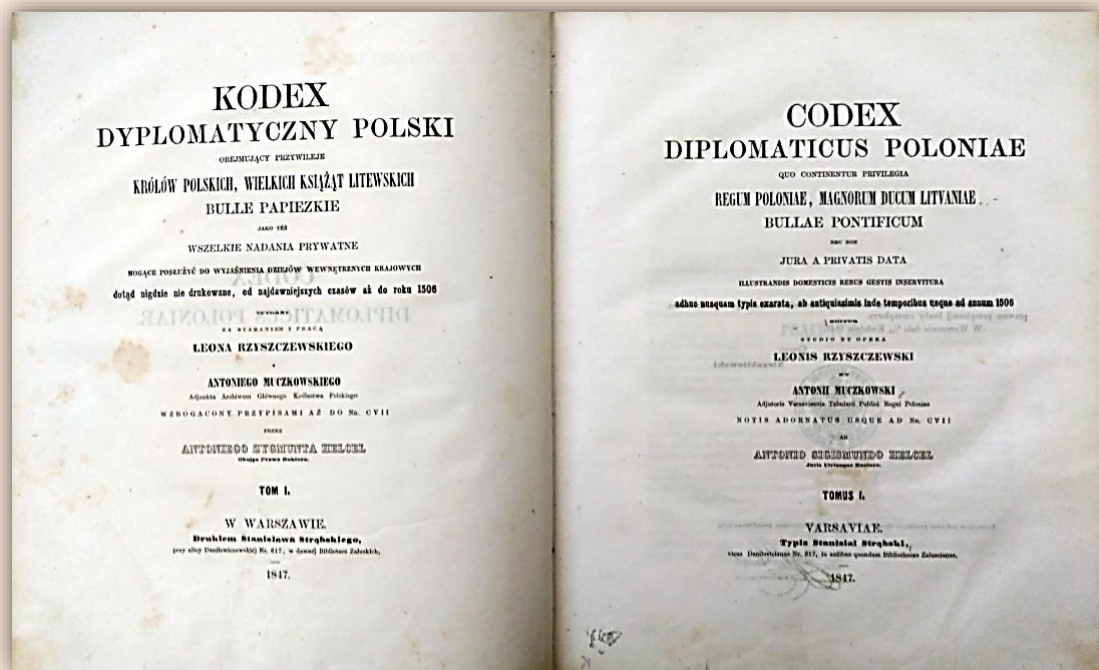

Юзеф Мучковський

був змушений переїхати до Берліну. Протягом трьох років в Берлінському університеті він вивчав право та філологію. Там він познайомився з істориком, професором римського права у Варшаві Вацлавом-Александром Мацейовським (Wacław Aleksander Maciejowski), професором Варшавського університету Ромуальдом Губе (Romuald Hube), зі славістом Анджеєм Кухарським (Andrzej Kucharski).

По закінченню навчання А. Мучковський переїхав у Варшаву. Кілька років він заробляв приватними уроками. Навесні 1835 р. він обійняв посаду заступника вчителя у гімназію в Лешно, де викладав польську та латинську мови. А в серпні цього ж року А. Мучковський перейшов на роботу в Центральний архів королівських метрик на посаду ад'юнкта. З 1850 р. за рекомендацією В.-А. Маційовського А. Мучковський був призначений професором грецької й латинської літератур на кафедрі античної літератури Римсько-католицької духовної академії в Варшаві.

А. Мучковський, не зважаючи на тяжку хворобу та фінансові проблеми, збирав та досліджував матеріали з історії Польщі. В останні роки життя він працював над «Польським дипломатичним кодексом» («Kodeks dyplomatyczny polski»; Варшава, 1847-1859).

***Kodex dyplomatyczny Polski ... / wydany za Staraniem i pracą
Leona Rzyszczewskiego i Antoniego Muczковского adjunkta Archiwum
Głównego Królestwa Polskiego ... = Codex diplomaticus Poloniae ... /
editus Leonis Rzyszczewski et Antonii Muczkowski adjuntoris
Varsaviensis Tabularii Publici Regni Poloniae ... – W Warszawie :
drukiem Stanisława Strąbskiego = Varsaviae : typis Stanislai Strąbski,
1847-1859. – T. 1-3.
(Шифр зберігання – 76/198)***

У квітні 1852 р. А. Мучковський планував виїхати на лікування за кордон, однак, різке погіршення здоров'я не дозволило йому це зробити. 6 квітня 1852 р. Антоній Мучковський помер на самоті. Поховали його 9 квітня на Повонзковському цвинтарі.

Onegdaj ś. p. Antoni Muczkowski, Profesor Akademii Duchownej Rzymsko-Katolickiej, przeniósł się do wieczności. Pozostali Przyjaciele w nieobecności Brata, zapraszają Kolegów i Znajomych, na exportację zwłok. Jego jutro o godz. 4ej z południa, z Kaplicy XX. Reformatów, na smętarz Powonzkowski odbyć się mająca.

***«Нещодавно Антоній Мучковський, професор Римсько-католицької духовної академії, відійшов до вічності. Решта друзів за відсутності брата запрошують колег і знайомих на провадження його тіла о 4-ій годині по полудню, яке має відбутися з каплиці XX. Реформатів на Повонзковський цвинтар»
(«Kurjer warszawski», 1852. – № 95. – S. 1).***

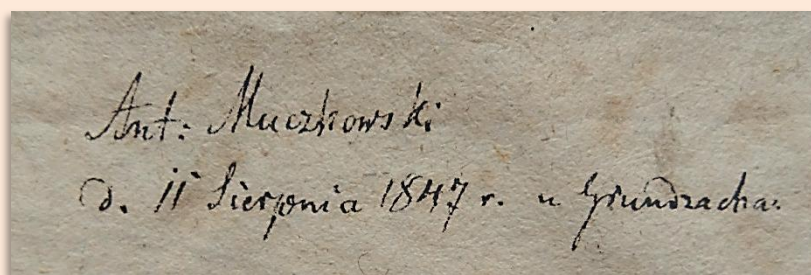
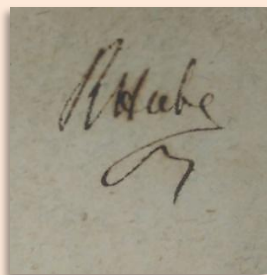
Антоній Мучковський був пристрасним бібліофілом, якого знали всі антиквари Варшави. Весь свій прибуток колекціонер витрачав на купівлю книг. Вчений зібрав найкращу на той час бібліотеку в Варшаві, що налічувала близько 12,000 назв книг і брошур.

Після смерті Антонія Мучковського бібліотека та інше майно бібліофіла були виставлені на продаж на публічному аукціоні, що проходив у кінці червня 1852 р. Книги та рукописи з бібліотеки А. Мучковського були розпоршені і подальша доля більшості примірників є невідомою.

У Науковій бібліотеці Одеського національного університету імені І. І. Мечникова виявлено більше десятка примірників із книгозбірні Антонія Мучковського. Вони надійшли до фонду у складі двох інших колекцій: Анджея Кухарського та Ромуальда Губе.

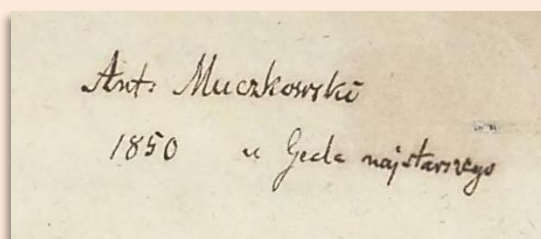
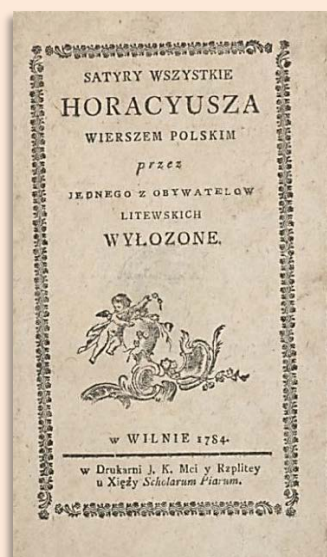
Бібліотека відомого польського славіста, бібліографа, етнографа та мандрівника Анджея Кухарського (1795-1862) – була першим значним книжковим придбанням Новоросійського (Одеського) університета. Колекція поповнила фонд бібліотеки у 1865 р. У 1868 р. університетом було придбане цінне зібрання польського юриста та історика сенатора Ромуальда Губе. Книги з цих колекцій влилися до загального фонду бібліотеки та поповнили філологічну, етнографічну, юридичну й історичну літературу.

Так, у колекції Р. Губе виявлена книга, що є видавничим конволютом праць Бартоломея Гроїцького (Groicki, Bartłomiej). Примірник містить підпис сенатора Р. Губе («*R. Hube*») та власницький запис А. Мучковського («*Ant. Muczowski d. 2 Sierpnia 1847 r. u Grundzacha*»).

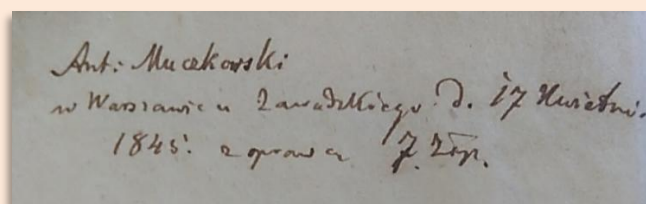
[Groicki, Bartłomiej]. Porządek sądow y spraw mieyskich prawa maydeburskiego w Koronie Polskiej w Krakowie drukowany roku pańskiego 1616. teraz znowu z pozwoleniem starszych przedrukowany. – w Przemyślu : w Drukarni J. K. M. Kollegium Societatis Jesu, 1760. – [12], 155, [11] s. ; 4°. – Вид. конволют. (Шифр зберігання – 161/27)

Найбільша кількість книг А. Мучковського віднайдена у колекції А. Кухарського – 15 примірників. Це видання з філології, історії, географії та ін. Окреме місце в бібліотеці А. Мучковського займала колекція римських класиків, серед яких представлені твори Гораціо й Вергілія польською та іншими мовами. У фонді НБ ОНУ зберігається видання «Всі сатири Гораціо» («*Satyrę wszystkie Horacyusza*»; Вільно, 1784) з записом: «*Ant. Muczowski 1850 u Gecla najstarszego*».

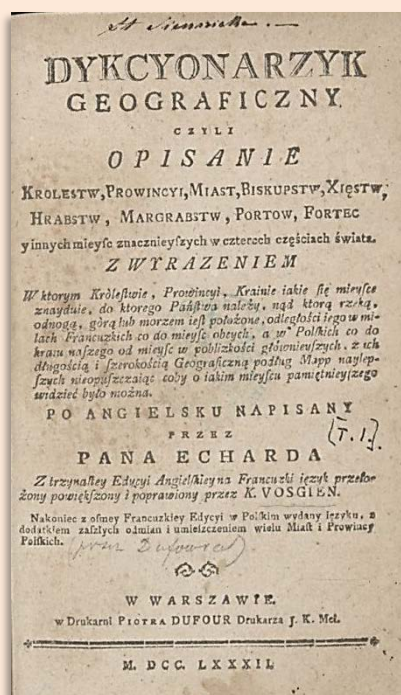
Horatius Flaccus, Quintus. Satyrę wszystkie / Horacyusza wierszem polskim przez jednego z obywatelów litewskich wyłożone. – w Wilnie [Vilnius]: w Drukarni J. K. Mci y Rzplitey u Xieży Scholarum Piarum, 1784. – [4], 263, [1] s. ; 8°.
(Шифр зберігання – 38 9/11)

Вивчаючи примірники книг Антонія Мучковського можна прослідкувати історію збирання його бібліотеки. Він записував на кожній книзі день, місяць та рік придбання, а також додавав інформацію про те, де, у кого та за яку ціну вона була куплена. Нерідко бібліофіл, прочитавши книгу, відразу писав свої коментарі та примітки на її полях та форзацах/нахзацах. Наприклад, примірник «Деякі вирази в алфавітному порядку зібрані» Францишека Салезі Єзерського («*Niekotore wyrazy porzadkiem abecadla zebrane i stosownymi do rzeczy uwagami objasnione*»; Варшава, 1792) був придбаний А. Мучковським в Варшаві 17 квітня 1845 р. в обкладинках за 7 злотих («*Ant. Muczowski w Warszawie u Zawadskiego d. 17 Kwietni. 1845. z oprawa 7. Złp.*»).

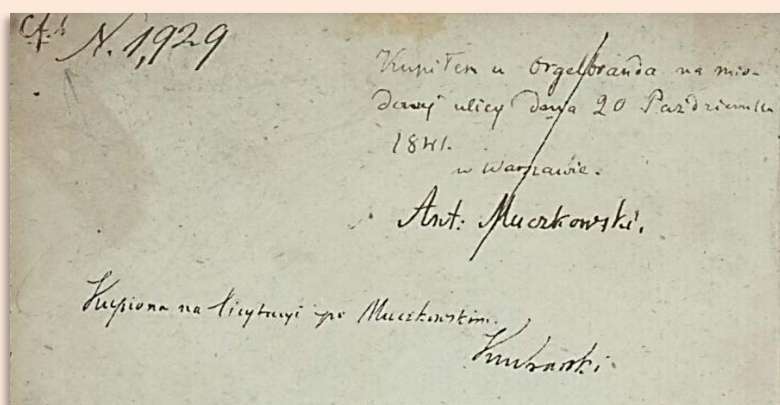

Jezierski, Franciszek Salezy. Niekotore wyrazy porzadkiem abecadla zebrane i stosownymi do rzeczy uwagami objasnione. / Dzieło pogrobowe, przez X. Franciszka Salezego Jezierskiego ... – w Warszawie : nakładem i drukiem Michala Groella, 1792. – XVIII, 3-292 s. ; 8°.
(Шифр зберігання – 23/153)

Деякі примірники містять записи Анджея Кухарського, що свідчать про їх придбання на аукціоні після смерті Антонія Мучковського.

Ehard, Laurence. Dykcjonarzyk geograficzny, czyli Opisanie krolestw, prowincyi, miast, biskupstw, księstw, hrabstw, margrabstw, portow, fortec y innych mieysc znaczniejszych w czterech częściach świata ... : [in 3 t.] / Po angielsku napisany przez pana Echarða. ; Z trzynastej edycyi angielskiej na francuzki ięzyk przelożony powiększony y poprawiony przez K. Vosgien [i.e. J. B. Ladvozat]. Nakoniec z osmej francuzkiej edycyi w polskim wydany ięzyku, z dodatkiem zaszłych odmian i umieszczeniem wielu miast i prowincyi polskich. – w Warszawie: w drukarni Piotra Dufour drukarza J. K. Mci., 1782-1783. – T. 1-3 ; 8°.
(Шифр зберігання – 87/11)

Напис А. Мучковського: **«Kupiłem u Orgelbranda na Miodanej ulicy dnia 20 Października 1841. w Warszawie. Ant. Muczkowski.»**
Напис А. Кухарського: **«Kupiona na licytuyi po Muczkowskim. Kucharski.»**

У зібранні А. Мучковського не було особливо рідкісних книг, інкунабул або видань, що містять вказівки на приналежність прославленим власникам і бібліотекам, проте вони представляють значний інтерес для колекціонерів і бібліофілів.

Укладач Г. В. Великодна

При використанні матеріалів посилання на офіційний сайт
Наукової бібліотеки Одеського національного університету
імені І. І. Мечникова обов'язкове!